

RA-0412
Second Year B. Com. Examination
March/April – 2010
Banking Law & Practice : Paper - I

Time : Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination :</p> <p>S. Y. B. Com.</p> <p>Name of the Subject :</p> <p>Banking Law & Practice-1</p> <p>Subject Code No. : 0 4 1 2 Section No. (1, 2,.....) : Nil</p>	<p>Seat No. :</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"><tr><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td></tr></table> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; height: 60px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-top: 10px;">Student's Signature</div>						

(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.

(૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૧૦

- (૧) યથાનુક્રમે ધારણ કરનારની વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) સામાન્ય લિયનનો અર્થ સમજાવો.
- (૩) ચેકનો અયોગ્ય નકાર એટલે શું ?
- (૪) માલિકીહકનું પરિવર્તન એટલે શું ?
- (૫) બેન્ક ધીરાણ સંદર્ભે, 'માર્જિન'નો અર્થ સમજાવો.

૨ (અ) 'અનિચ્છનીય ગ્રાહક' એટલે શું ? તેનું ખાતું બંધ કરવાની વિધિ વર્ણવો. ૬

(બ) ચૂકવેલાં નાણાંની ફાળવણી કરવાનો બેંકરનો અધિકાર સમજાવો. ૬

અથવા

૨ (અ) વિનિમય પત્ર અને ચેક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૬

(બ) નાણાં વસૂલ કરનાર બેન્કરની ફરજો સ્પષ્ટ કરો. ૬

૩ (અ) ટાંચનો હુકમ એટલે શું ? કયા સંજોગોમાં તે બેન્કને બંધનકર્તા નથી ? ૬

(બ) બેન્કિંગ લોકપાલની સત્તાઓ અને ફરજો વર્ણવો. ૬

અથવા

૩ સંગીન બેન્ક ધીરાણના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો સવિસ્તર વર્ણવો. ૧૨

- ૪ (અ) કેશ ક્રેડિટ અને ઓવર ડ્રાફ્ટ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૬
 (બ) 'કોર બેન્કિંગ' એટલે શું? તેના ફાયદા જણાવો. ૬
- અથવા**
- ૪ (અ) ૧૯૪૯ના બેન્કિંગ નિયમન ધારાની નીચેની જોગવાઈઓ જણાવો : ૬
 (૧) બેન્કોની શેરમૂડી અંગે
 (૨) બેન્કોએ, રિઝર્વ બેન્કને મોકલવાનાં પત્રકો.
 (બ) કયા સંજોગોમાં રિઝર્વ બેન્ક, વેપારી બેન્કનો પરવાનો રદ્દ કરી શકે ? ૬
- ૫ બેન્કર તરીકે તમે શું કરશો ? ૧૨
 (૧) તમારા ગ્રાહક કુંદનલાલના ખાતે રૂ. ૫૦,૦૦૦/- જમા છે, જેની સામે રૂ. ૩૦,૦૦૦/-નો ચેક લખેલ છે, જે ચુકવણી માટે રજૂ થાય છે. તે પહેલાં અદાલત દ્વારા રૂ. ૨૫,૦૦૦/- નો ટાંચનો હુકમ થાય છે.
 (૨) તમારા ગ્રાહક પંકજ મલિક તા. ૨૫-૩-૨૦૦૮ની તારીખવાળો ચેક, તા. ૨૨-૧૦-૨૦૦૮ના રોજ બેન્કમાં ચુકવણી માટે રજૂ કરે છે.
 (૩) તમારા એક ગ્રાહક મંજુલબા કે જેની તરફેણમાં લખાયેલ રૂ. ૬૦,૦૦૦/-ની, બીજી બેન્કની બાંધી મુદતની થાપણની રસીદ (એફ.ડી.આર.) સામે લોન લેવા માંગે છે.
- ૬ ટ્રેક નોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૧૨
 (૧) બેન્કરનો, ગ્રાહકનાં ખાતાં સરભર-(ભેગાં) કરવાનો અધિકાર
 (૨) નિશાનીવાળો ચેક
 (૩) વેપારી બેન્કનો રોકડ વિભાગ
 (૪) અવેજ આપ્યા બદલના માલિક તરીકે બેન્કર
 (૫) બાહેધરી.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
 (2) Question No. 1 is compulsory.
 (3) Figures to the right indicate full marks of the questions.

- 1 Answer in brief : 10
 (i) Define a holder-in-due course.
 (ii) Explain a meaning of General lien.
 (iii) What is meant by a wrongful dishonour of the cheque?
 (iv) What is meant by conversion?
 (v) Explain a meaning of margin, in reference to bank advances.

- 2 (a) What is meant by 'Undesirable customer'? Describe a procedure to close his account. 6
- (b) Explain the banker's right of appropriation of payment rules. 6

OR

- 2 (a) Explain the difference between Bill of Exchange and cheque. 6
- (b) Explain the duties of collecting banker. 6
- 3 (a) What is 'Garnishee Order'? In which circumstances it is not binding to bank? 6
- (b) Describe the powers and duties of Banking Ombudsman. 6

OR

- 3 Explain in detail the general principles of sound bank advances. 12
- 4 (a) Explain the difference between cash credit and overdraft. 6
- (b) What is meant by core banking? State the benefits of core banking. 6

OR

- 4 (a) Explain the provisions of Banking Regulation Act, 1949 as under : 6
- (i) Share capital of the banks
- (ii) Statements to be sent by commercial banks to the Reserve Bank of India.
- (b) In which circumstances Reserve Bank of India can cancel the licence of a commercial bank? 6
- 5 What would you do as a banker in following circumstances? 12
- (i) Your customer Kundanlal's account shows credit of Rs. 50,000/-. Against the balance he wrote a cheque of Rs. 30,000. But before the cheque is presented for payment, the court executes 'Garnishee Order' of Rs. 25,000/-.

- (ii) Your customer Pankaj Malik presented a cheque clearing Dt. 25.3.2008 for payment at the bank on Dt. 22.10.2008.
- (iii) Your customer Manjulba approaches you for a loan facility against Fixed Deposit Receipt (F.D.R) for Rs. 60,000 of another bank issued in her favour.

6 Write short notes : (any three) **12**

- (i) Banker's right of set up accounts of the customer
- (ii) Marked cheque
- (iii) Cash department of the commercial bank
- (iv) Banker as a holder - for value
- (v) Guarantee.
